

Zápisnica

Zasadnutie Koordinačnej rady Biosférickej rezervácie Poľana

22. september 2021

Mestský úrad Hriňová

1. Otvorenie zasadnutia

Zasadnutie koordinačnej rady viedol Stanislav Horník - primátor Mesta Hriňová, ktorý privítal hostí a predstavil program zasadnutia. Hlavným dôvodom bola vecná diskusia o návrhu doplnenia Národného zoznamu území Európskeho významu o SKUEV 4026 Lúky Poľany a objasnenie následných vplyvov uvedeného návrhu lokality v Podpoľaní. Zasadnutie KR bolo prípravou regiónu na prerokovania, ktoré sa majú konať v termínoch 5., 7. a 13. októbra 2021 v súlade s 27 ods. 3 zákona č.543/2002 Z. z o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov vlastníckmi, správcami, nájomcami pozemkov dotknutých zamýšľanou ochranou.

2. Schválenie programu zasadnutia

Zúčastnení schválili program zasadnutia.

Za: 28

3. Určenie zapisovateľa

Zúčastnení schválili zapisovateľa: Lucia Miňová

Za: 28

4. Voľba návrhovej komisie

Návrhová komisia:

1. Poľnohospodári: Ľubomír Malček (predseda SD JHR Hriňová)
2. Lesníci: Miloš Brašeň (viceprimátor - Mesto Hriňová)
3. Samosprávy: Imrich Paľko (starosta - Obec Kriváň)
4. Správa CHKO Poľana: Vladimír Hruz
5. Martin Strelec

Zúčastnení schválili návrhovú komisiu:

Za: 26

Zdržali sa hlasovania: 2

5. Prerokovanie problematiky zaradenia návrhu lokality SKUEV4026 Lúky Poľany do národného zoznamu území európskeho významu

Zástupcovia Správy CHKO Poľana predstavili návrh doplnenia Národného zoznamu území Európskeho významu o SKUEV 4026 Lúky Poľany. Na zasadnutí informovali o témach:

1. Natura 2000 - územia európskeho významu (ÚEV) 4. etapa vyhlasovania území C+ etapu – všeobecné informácie -
2. Natura 2000 – etapy vyhlasovania: A+B+C

Odôvodnili C+ etapu vyhlasovania: Od r. 2018 rokovania s Európskou komisiou - nedostatočné zastúpenie niektorých biotopov a druhov v ÚEV (nedostatočnosť, regionálna reprezentatívnosť...) + potrebné doplnenie nových lokalít. (20% evidovaného a reportovaného biotopu Lk1 po vstupe do EÚ sme povinní chrániť sieťou NATURA 2000) v súčasnosti 10%! - toto je jediné odôvodnenie predkladaného návrhu!

3. Proces prerokovania s dotknutými subjektmi v zmysle § 27 ods. 3 zákona č. 543/2000 Z. z.

4. Predstavenie špecifik návrhu vyhlásenia ÚEV

Návrh vychádza z požiadavky MŽP a Riaditeľstva ŠOPSR (1400 ha) + doplnok 100 ha. Jedná sa o všetky zachovalejšie lúky, TTP Poľany, ktoré ešte nie sú v územiach NATURA 2000. Návrh využíva parcelný stav C a E, LPIS, s hranicami aktuálneho kultúrneho dielu.

Pri návrhu daného územia bol zohľadnený skutočný stav lokality: zárasty, orané časti, degradované časti, zastavané časti a pod.

5. Prioritou vyhlasovania je **biotop 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, ktorý je nedostatočne pokrytý v ÚEV**

6. Základné údaje o navrhovanom území:

- Okres: Zvolen, Detva, Banská Bystrica, Brezno
- Katastrálne územie: Detva, Hriňová, Dúbravy, Očová, Sihla, Čierny Balog, Strelníky
- Výmera lokality: cca 1400 ha
- **Súčasný stupeň ochrany: 2**
- **Navrhovaný stupeň ochrany: 2**
- Navrhovaná kategória chráneného územia bude pravdepodobne chránený areál
- Vlastníctvo: neštátne aj štátne
- (SR, Lesy SR, SPF, neznámi, súkromní vlastníci)
- Počet subjektov/vlastníkov: počty pre veľké množstvo subjektov a vlastníkov nie sú definované
- Užívatelia: Lesy SR, PD Hrochoť, PD Bukovina, PD Očová, PD Čierny Balog, JHR Hriňová, viacero SHR a súkromníkov a ďalších...

7. Upozornili na verejný webový portál vymedzenia hraníc ÚEV: www.maps.sopsr.sk

8. Ďalšie predmety ochrany v navrhovanom území SKUEV4026 Lúky Poľany sú: Zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata**), Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátom substráte (6230), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) - 95% plochy, Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140)

9. Vhodné spôsoby hospodárenia: kosenie, pastva, výrub náletu, udržiavanie medzí a solitérov. Zamýšľané opatrenia pre dosiahnutie a udržanie priaznivého stavu predmetov ochrany sa nemenia.

10. Zmena ktorá nastane je posúdenie plánov a projektov v SKUEV4026 Lúky Poľany podľa **§ 28 zákona č. 543/2002 Z. z.** o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Ods. 5 Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý môže mať pravdepodobne samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na územie ...Natura 2000.. významný vplyv, nie je možné podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov schváliť, povoliť alebo odsúhlasiť.., ak nebol predmetom primeraného hodnotenia vplyvov na územie .. Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany... a nebolo preukázané, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu tohto územia z hľadiska cieľov jeho ochrany..

Zároveň boli pripomenuté aj v súčasnosti platné obmedzenia pre 2. stupeň ochrany (územie CHKO Poľana)

11. Informácie o spôsobe náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa zákona č. 543/2002 Z. z. a možnosti podpory z Programu rozvoja vidieka SR na ďalšie obdobie.

Diskusia:

V diskusii vystúpili:

J. Golian (zástupca vlastníkov VrchSlatina): Unikátny stav Poľany je zachovaný vďaka predkom. O obhospodarovaní Poľany by mali rozhodnúť len potomkovia – obhospodarovatelia územia. Navrhuje zaviesť špecifický režim obhospodarovania so všetkými obmedzeniami ale aj benefitmi pre obhospodarovateľov. Mala by sa jasne zdefinovať vízia zachovania územia zo strany štátu a vyčíslieť odmena pre obhospodarovateľa, ktorý túto víziu implementuje (napr. na 1 ha). Pociťuje absenciu priorít v dotačnej politike obhospodarovania. Chýba systém prideľovania a výšky odmien. Navrhol spôsoby obhospodarovania častí územia, ktoré by boli zároveň aj prevenciou pred škodami zapríčinenými veľkými šelmami a lesnou zverou. Upozornil, že nie sú zosúladené termíny vyplývajúce z ochrany prírody a záväzkami dotačného systému. Zdôraznil, že vo všeobecnosti nie sú odkomunikované praktické otázky týkajúce sa obhospodarovania krajiny s vlastníkmi a užívateľmi.

Ľ. Malček (SD JHR): Ručné kosenie nie je dostatočne finančne ohodnotené. Je potrebné, aby aj MŽP SR prispelo na tento spôsob obhospodarovania.

V. Hruz (Správa CHKO Poľana): Odpovedal na otázku R. Malatinca ohľadom prerokovania s Lesmi SR. Prerokovanie prebehlo na úrovni Generálneho riaditeľstva ŠOP SR a ministerstiev a potom následne na OZ Kriváň. Väčšina lúk sú v štátnom vlastníctve patria OZ Kriváň a teda prebehli rokovania, kde sa prejednávali konkrétne lokality s parcelami. Návrhy boli pripomienkované a na základe dohody bol editovaný zoznam parciel.

J. Senko (Očová): Informoval, že o návrhu sa dozvedeli z oznámenia MŽP SR. Návrh ÚEV sa dotýka v k. ú. Očová majiteľov pôdy fyzických osôb, ktoré sú v správe alebo užívaní poľnohospodárskeho družstva alebo urbáru, Lesy SR, Slovenský vodohospodársky podnik, Slovenský pozemkový fond. Návrh sa nepredjednal s uvedenými subjektami, situáciu vníma ako direktívny postoj zo strany ochrany prírody. Predpokladá na predrokovaniach negatívny postoj voči návrhu. Do budúcnosti očakáva lepšiu informovanosť zo strany ŠOP SR.

M. Strelec: Vyslovil názor, že už samotný zákon v NR predkladaný poslancami nebol správny, nakoľko diskusia o tomto mala ísť „odspodu“. A teda nemal ísť priamy príkaz bez diskusií o priradení rozlohy 1400 ha. Zdôraznil, že je potrebné poskytovať aj benefity pre obhospodarovateľov.

M. Malatinec (Agrosev s. r. o.): Uviedol príklad dobrej praxe projekt švajčiarsko – slovenskej spolupráce, ktorú región realizovať so ŠOP SR. Projekt bol postavený na mikrograntingu pre vlastníkov a užívateľov pozemkov za čistenie pasienkov. Zároveň vyslovil obavu zo zmeny vyhlášky a zmien v 2. stupni ochrany. Vyslovil kritiku, že 1400 ha zaradenia do ÚEV nebolo prerokovaných s vlastníkmi a užívateľmi. Niektoré lokality ktoré boli navrhované za biotopy už v súčasnosti biotopmi nie sú.

I. Paľko (Kriváň): Nadviazal na pripomienky predchádzajúcich rečníkov. Predstavil prípravu uznesenia. Ako príklad dobrej praxe v obhospodarovaní a následnom systéme odmien uvádza Švajčiarsko. Vymenoval podiely národných parkov na rozlohe štátov v Európe, pričom SR má najvyšší podiel 7,5%.

J. Šufliarsky (Mesto Detva): Stotožňuje sa s pripomienkami predchádzajúcich rečníkov. Mali byť vyzvaní o prejavenie vôle alebo nesúhlasu s návrhom ešte pred verejnou vyhláškou MŽP SR. Momentálne nie je doba na rozširovanie územia o ÚEV. Navrhuje prijať uznesenia a zaslať žiadosť o zrušenie prerokovaní ohľadom ÚEV (MŽP SR, Okresný úrad v sídle kraja)

R. Malatinec (BBSK): Vníma situáciu z pohľadu rozvoja regiónu. Obáva sa hlavne o malé typické laznícke osídlenia ako Iviny, Snohy, časť Hrochotskej doliny, ktoré by návrh ÚEV mohol negatívne ovplyvniť. V súvislosti s pasienkami uvádza, že minister MŽP SR pozná problematiku chovu oviec, ministerstvá však medzi sebou nekomunikujú. V súvislosti s touto problematikou už boli navrhnuté opatrenia (zvýšenie dobyťčej jednotky na ovce). Pre udržanie tradičného obhospodarovania je potrebná podpora štátu. Uvádza aj príklady usmernení, ktoré sa v praxi veľmi ťažko uplatňujú. (šachovité kosenie). Je proti návrhu ÚEV.

S. Horník (Mesto Hriňová): Vzniesol návrh prizvať zástupcov MŽP A ŠOP SR na najbližšie rokovanie Koordinačnej rady BR Poľana, aby odprezentovali model financovania udržateľného obhospodarovania v Podpoľaní. Vieme vzniesť návrhy k takémuto modelu, vieme viesť a manažovať mikrogranting obhospodarovania pozemkov.

J. Sokol (OZ Kriváň): Vyjadril podporu a pomoc v riešení tejto problematiky, potvrdil účasť na budúcich rokovaníach.

J. Nôžka (OZ Kriváň): Navrhuje upraviť reporting pre EÚ a uviesť čísla o stave biodiverzity na pravú mieru. 10% bezzásahu nie je potrebný. Uvádza, že náhrady nie sú potrebné, nakoľko ľudia budú hospodáriť aj bez náhrad. Vyhlásenie považuje sa vytvorenie vhodných podmienok pre implementáciu projektov, ktoré budú administrovať subjekty mimo regiónu. Uznáva, že ŠOP SR musela konať na základe príkazu MŽP SR. Vyslovil obavu ďalších možných obmedzení, ktoré môžu v budúcnosti nastať s novým predmetom ochrany. Prerokovania považuje len ako formálny krok MŽP SR. Najlepšie bude, ak sa prerokovania neuskutočnia.

J. Ľupták (lesník): Vyslovil pripomienku o nesprávnosti návrhov, napr. oblasť lvin je vo väčšine zarastená, mnohé lokality na Poľane sa už nepasú.

J. Majer (Obec Strelníky): Občania sú nespokojní s návrhom. Problematiku vnímajú ako direktívne nariadenia zo strany MŽP. V obci sú obavy z byrokracie a usmernení, vlastníci a užívatelia sa nechcú vzdať pozemkov.

V. Hrúz (Správa CHKO Poľana): Rozorávanie v zmysle zákona nie je umožnené ani teraz. V II. stupni musí byť súhlas, avšak nie je to zakázané. K zarastaniu TTP na lvinách: výrub drevín nie je zakázaný. Vlastníci a užívatelia súkromných pozemkov sú síce v II. stupni ochrany, ale na základe žiadosti o súhlas s výrubom je táto činnosť po posúdení umožnená. Vlastníci však skôr prestali mať o pozemky záujem a preto máme lokality zarastené.

D. Slávik (Slovenský výbor MAB): Podporil snahu Správy CHKO Poľana. Vo všeobecnosti zhodnotil situáciu v medzinárodnom a národnom kontexte. Nadviazal na argumenty predchádzajúcich rečníkov.

V. Fabriciusová (Správa CHKO Poľana): Poďakovala pánovi primátorovi Mesta Hriňová za zvolanie a vedenie KR BR Poľana. Vyzdvihla význam týchto rokovaní. Konania v rámci návrhu ÚEV treba pozastaviť, nakoľko sú relevantné dôvody na to, aby sa v týchto rokovaníach nepokračovalo. Ospravedlnila sa za nedostatočnú komunikáciu, ktorú čiastočne zapríčinila aj situácia v súvislosti s pandemiou. Ubezpečila členov KR BR Poľana, že Správa CHKO Poľana bude v budúcnosti akýkoľvek plánovaný zámer v území v rámci koordinačnej rady prerokovávať. Podporila návrh členov koordinačnej rady.

6. Rôzne:

J. Senko: Stanovisko KR BR Poľana môžu tlmočiť na prerokovaníach vlastníci a užívatelia pozemkov.

L. Miňová informovala o oslavách 40. výročia CHKO Poľana

- Všetky subjekty v Podpoľaní majú možnosť odprezentovať sa prostredníctvom spoločného DVD, ktoré pripravuje ŠOP SR pri príležitosti 40. výročia CHKO Poľana.

- L. Miňová sa obrátila s požiadavkou o zaslanie elektronických podkladov pre tvorbu projektu propagačného DVD. Propagačný materiál vo forme fotografií, filmov, textov a pod. je potrebné zaslať na e-mail: lucia.minova@sopsr.sk

- L. Miňová informovala o implementácii **projektu APVV – Implementácia Agendy 2030 prostredníctvom biosférických rezervácií**. Projekt je zameraný na analýzu strategického rozvoja území BR a ich potenciálu s následnou tvorbou strategických dokumentov pre biosférické rezervácie. BR Poľana má byť v tomto projekte modelovým územím.

Doba trvania projektu: 1.7.2021 – 30.6.2025

Viac info: <http://worldprotectedareas.sopsr.sk/apvv-biosfericke-rezervacie-ako-sucast-agendy-2030/>

7. Prijatie uznesenia

I. Paľko (Kriváň) prečítal návrh na Uznesenie Koordinačnej rady Biosférickej rezervácie Poľana

Zasadnutie KR BR Poľana zahlasovalo za uznesenie:

Za: 27

Zdržali sa hlasovania: 1

Uznesenie je prílohou zápisu.

8. Záver

Dňa: 23. 9. 2021

Zapísala: Mgr. L. Miňová

Overil: Mgr. Stanislav Horník

Koordinančná rada Biosférickej rezervácie Poľana

prijíma nasledovné uznesenie:

Koordinančná rada Biosférickej rezervácie Poľana ako poradný orgán, v ktorom sú zastúpené najdôležitejšie skupiny reprezentujúce ľudí žijúcich a podnikajúcich v oblasti Podpoľania vyslovuje svoj nesúhlas s postupom Ministerstva životného prostredia SR vo veci zaradenia navrhovaných území európskeho významu SKÚEV4026 Lúky Poľany do národného zoznamu území európskeho významu.

Koordinančná rada Biosférickej rezervácie Poľana navrhuje zrušenie prerokovania zaradenia ÚEV Lúky Poľany do národného zoznamu území európskeho významu vzhľadom na nedostatočnú informovanosť vlastníkov a užívateľov pozemkov o dôsledkoch takéhoto vyhlásenia a obmedzenú možnosť subjektov zúčastniť sa osobne prerokovania, vzhľadom na obmedzenia súvisiace s pandémiou COVID-19, čím sa obmedzuje možnosť relevantných subjektov zúčastniť sa takéhoto konania.

Navrhované zmeny budú predstavovať významný zásah do doterajšieho spôsobu života ľudí žijúcich na Podpoľaní, z ktorých mnohí sú zamestnaní v odvetviach (najmä lesníctvo a poľnohospodárstvo), kde sa tieto činnosti vykonávajú na územiach, na ktorých zrejme nebude umožnené túto činnosť do budúcnosti vykonávať.

Do dnešného dňa nám neboli predložené relevantné argumenty ohľadne vplyvov (pozitívnych a negatívnych) a dopadov navrhovaných zmien na zamestnanosť a obhospodarovanie krajiny v regióne Podpoľania.

Návrh predstavuje významný zásah do vlastníckeho práva, pričom nie je predstavený zrozumiteľný a vykonateľný spôsob poskytovania náhrad za obmedzenie vlastníctva majiteľov pozemkov, ako aj istú formu „ťarchy“ na navrhované pozemky, čo môže mať významný vplyv pri predaji alebo nájme pozemkov v budúcnosti.

Zároveň žiadame MŽP SR o predloženie návrhu podpôr z Operačného programu Kvalita životného prostredia na už vyhlásené územia európskeho významu do konca roku 2021.

Pozývame predstaviteľov MŽP SR, ako i MPRV SR na konštruktívny dialóg k formám spolupráce – zachovaniu tradičného obhospodarovania v regióne Podpoľania, k zachovaniu biodiverzity a k vytváraniu dostatku pracovných príležitostí v lesníctve, poľnohospodárstve, turizme a kultúre.

BR Poľana získala ocenenie za najlepšie manažment na svete, preto dúfame, že si MŽP SR uvedomí hodnotu územia a podporí zrušenie návrhu na vyhlásenie nových ÚEV a zabezpečí, aby sa biotopy zachovali aj pre ďalšie generácie.